

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSUREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUDEMANUSCRIP
INA

Cluj

Biblioteca „Universității”

201—205

UNIREA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Spre o nouă umilire

Pe marginea proiectului de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române. — Constatări ce nu puteau să rămână.

de DR. ALEXANDRU RUSU.

Noul proiect de lege al ministerului cultelor, depus la Senat Sâmbăta trecută, prin care se va da bisericii ortodoxe române organizarea unitară regicolară, pregătește bisericii noastre o lovitură din cele mai grele. Și aceasta prin *articolul 37 al proiectului*, care pune următoarele:

„Serviciul divin oficial la sărbătorile naționale și ale familiei domnitoare se va face în biserica ortodoxă”.

Chestiunea atinsă în acest articol, care evident ne interesează foarte de aproape, trebuia să fie aranjată, după toate combinațiile, în legătură cu legea pentru regimul general al cultelor, și nici decât în cadrele unei legi pentru organizarea unei singure biserici, fie aceea a majorității cetățenilor țării. Și noi știm, într'adevăr proiectul de lege pentru regimul cultelor, asupra căruia încă în anul trecut s'a erut și părerea autorităților noastre bisericești, avea anumite dispoziții privitor la chestiunea sărbătorilor naționale.

Iată însă, că întreagă problema — care aici nu este din cele mai ușoare — vine să se aranjeze, prin surprindere, într'un articol, lasat fără nici o legătură și mai ales fără aici un drept, în proiectul de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române, unde, evident, nu putea fi aranjată decât în felul unitar, cum se prezintă în nenorocita stilizare mai sus.

Or, soluția aceasta este cu totul inadmisibilă, pentru că ea atinge în chipul cel mai grav *interese vitale* ale bisericii noastre și — până la un punct — chiar *drepturi câștigate în însăși Constituția țării*, la cari biserica noastră nu poate să renunțe.

Articolul 22 din noua Constituție spune, după cum se știe, următoarele:

„Biserica creștină ortodoxă și cea greco-catolică sunt biserici românești.”

„Biserica ortodoxă română, fiind religia marelui majorității a Românilor, este biserica dominantă în Statul român; iar cea greco-catolică are întâietate față de celelalte culte”.

Formula aceasta, care — după cum citim în „Unirii” își vor mai reaminti poate din publicațiile aici prin luna lui Martie 1923 de loc nu ne încântă, are totuși dispoziția clară, că *biserica noastră greco-catolică este o biserică românească, întru toate la fel cu biserica creștină ortodoxă*. Și dacă în Constituție —, că legea ortodoxă este religia marelui majorității a Românilor”, a

putut să asigure acestei biserici *numirea* (subliniem intenționat cuvintele) de „dominantă în Statul român”, iar bisericii noastre i-s'a dat — nu împoartă aici pentru cari motive și cu ce intențiuni — să „aibă (a nu se scăpa din vedere deosebirea) *întâietate față de celelalte culte*”, va trebui să admită oricine că adausul acesta nu poate prejudeca întru nimic faptului, că *ambele biserici diu chestiune se declară prin Constituția țării deopotrivă de românești*.

Acesta este un drept câștigat, peste care nu se poate trece la ordinea zilei! Și noi știm, că dispozițiile unei Constituții nu pot fi știrbite prin legile comune, cum este și legea de față. Biserica noastră este după prevederile clare ale Constituției biserica *românească*, deci biserica *națională*, și atunci fie-ne permis, să întrebăm pe d. ministru al cultelor, pe ce temei și cu ce drept vine dsa să propună legiferarea *contrară Constituției*, că la „sărbătorile naționale și ale familiei domnitoare, serviciul divin oficial se va face în biserica ortodoxă”? Cum de dintre cele două biserici *românești*, recunoscute ca atari și *fără nici o deosebire* — ținem să accentuăm de nou lucrul acesta — de Constituție, proiectul dsale onorează în sărbătorile naționale, deci *românești* — nu-i așa? —, numai pe cea ortodoxă?!

Curioși, să vedem cum a știut să motiveze d. ministru Lapedatu o dispoziție atât de arbitrară, am căutat o lămurire acolo unde neapărat trebuia s'o găsim, în „*Expunerea de motive*”. Dar, care nu ne-a fost mirarea, când în cele aproape 9 pagini (legea n'are decât patru!) ale acestei vaste expuneri, n'am găsit *asupra articolului cu pricina nici un singur cuvânt de motivare*, ori măcar de explicare! Am găsit însă acolo cu totul altceva și pentru a pune odată capăt tuturor încercărilor puțin onorabile de motroșire tendențioasă a unor lucruri — cari nu pot fi interpretate decât într'un singur fel —, credem că e necesar să arătăm aici descoperirea pe care am făcut-o.

Prin întreagă „*Expunerea de motive*” a dlui ministru Lapedatu trece ca un fir roșu ideea, *lipsită de orice temei constituțional*, că biserica ortodoxă este nu o „biserica dominantă în (!) țară” — cum spune Constituția —, ci o biserica dominantă „(!) țării, și că această dominațiune nu-i revine pentru faptul, că este „religia marelui majorității a Românilor”, ci pentru motivul de-a fi avut și în trecut această prerogativă. În tot locul, unde numai i-se dă prilej, d. Lapedatu — care în calitate de legislator n'ar trebui să confunde un singur moment pe ortodoxul credincios al unui cult cu ministrul aconfesional al tuturor cultelor, — vor-

bește în expunerea sa de „biserica noastră națională”, de „organizația noastră bisericească”, de „progresul vieții noastre bisericești”, iar către sfârșitul expunerii de motive găsim — ca o deplină și irefutabilă confirmare a tezei noastre — următoarele două variante ale aceluiaș gând: „biserica ortodoxă română înăuntrul Statului său național” și „Statul și biserica sa națională”.

După concepția *de aici* a dlui ministru (!) Lapedatu, Statul român are deci o singură biserică națională, pe cea ortodoxă, sau, cu alte cuvinte, biserica ortodoxă română este o biserică oficială a Statului român. În această lumină se lămurește apoi deplin, pentru ce a putut să intre aici articolul 37 și pentru ce d. Lapedatu s'a simțit dispensat dela îndatorirea de-a mai veni cu o motivare specială a acestui articol.

Dar lucrul nu poate să rămână într'atât! Și dacă ministrul (!) Lapedatu a putut fi biruit în expunerea sa de motive de membrul activ al cutărui congres eparhial ortodox, va trebui ca în fața parlamentului acesta să dea toate onorurile dlui ministru, care a jurat că va păzi Constituția țării.

Arătându-i-se aceste *temeiuri de drept*, d. Lapedatu și întreg parlamentul, va trebui să'nțeleagă că articolul 37 este în flagrantă contradicție cu Constituția și că peste tot legiferarea chestiunii sărbătorilor naționale nu are loc în legea de față. Iar dacă aceasta n'ar ajunge, va trebui să li-se spună, că biserica noastră nu va putea admite nicicând, că „serviciul divin oficial” să nu se țină bunăoară la Blaj în catedrala mitropolitului român unit, ci în vre-o capelă de undeva „de după garduri” a „părintelui Șamica”, ori că bunăoară la Gherla oficialitățile să asiste în „sărbătorile naționale și ale familiei regale” la capela ortodoxă din „Institutul corector”, iar nu în catedrală episcopului român unit cu biserica universală a Romei!

Nu, asta nu se poate odată cu capul! Și a ceda în acest punct ar însemna să primejduim — cum spuneam și mai sus — cele mai vitale interese ale bisericii noastre.

Videant ergo consules!

Cum cucerește ortodoxismul. Se știe, că între comunele, pe cari organul oficial al eparhiei Preasfințitului Nicolae dela Cluj a pus-o în „bilanțul” de cucerire a ortodoxismului figurează și parohia *Gârceiu* din eparhia Gherlei, cu 375 suflete.

Or, lucrurile stau puțin altfel, căci o declarație a mai multor săteni din Gârceiu, în frunte cu Dumitru Pop, făcută în numele întregii comune, spune că Gârceienii au fost totdeauna și vreau să rămână până la moarte credincioși bisericii noastre române unite cu Roma, adevărata noastră biserică „strămosească”, și că „niciunul dintre noi nu s'a nici cugetat vreodată — cum se spune în topica lor sălăgenească — să se facă Iuda vâ-

sditor al acestei biserici dreptcredincioase. „Inșirarea comunei noastre — spune mai departe declarația — între comunele cari și-au vădud legea o socotim de cea mai grea vătămare și de aceea ne ridicăm cu toată puterea împotriva unor scornituri atât de nerusinate, rugând pe vlădica cel neodihnit dela Cluj să ne spună și nouă cine a putut să-l amăgească cu o amăgire atât de cumplită”. —

N'avem încă din toate părțile date exacte referitor la conținutul „bilanț” al Preasfințitului dela Cluj — și te pomenești că indolența absolut neînțeleasă a câtorva preoți de ai noștri, cari așteaptă, se vede invitări speciale, ne va lipsi încă mult timp de posibilitatea corectării lui integrale —, dar din câte ne-au sosit până acum, precum și din faptul, că „Renașterea” slujană n'are un singur eu atât la rectificările noastre, reiese cât se poate mai clar, că datele referitoare la cuceririle ortodoxe sunt, pentru cele mai multe comune cel puțin, un mare „humbag”.

Gârceiul este în privința aceasta o dovadă nouă și una din cele mai bune.

Incă un cuvânt

— La chestia pensionarilor noștri —

Cu mult interes am citit toate soluțiile propuse pentru ameliorarea soții pensionarilor noștri, și cu dragă inimă am urmărit discuțiile pe această temă, având până bine de eurând și eu o mamă-preteasă văduvă, cu o pensie anuală de 100 Lei. Cugetam, că prin soluțiile propuse vom ajunge odată la soluționarea definitivă a acestei chestiuni atât de importante. Dar cu durere trebuie să constatăm cu toții, că discuțiile noastre de până acum n'au dus la rezultatul dorit, căci de o parte — precum și pâr. R. Moldovan foarte corect spune — numai singur pe sprijinul statului nu ne putem baza, iar de alta parte — adaug eu — fondurile de pensii ale diecezelor noastre sunt mult mai neînsemnate decât să poată asigura pensionarilor noștri un traiu cât de cât suportabil.

Aceasta a fost mobilul, care ne-a îndemnat la acțiune pe cei câțiva preoți din jurul Șimleului-Silvaniei. Ne-am gândit, că oare după moartea noastră soțiile și copilașii noștri nu vor ajunge la soarta deplorabilă a văduvelor și orfanilor de preoți de azi? Și cutremurați de gândul acesta ne-am decis și obligat irevocabil că vom înființa o asociație aparte, particulară — chiar și dacă am rămânea numai 30 de inși —, în care reciproc să ne asigurăm, prin noi înșine, viitorul familiilor noastre. Ce-i drept, în elanul însuflețirii noastre cugetam, că nu va fi un singur preot cu familie în provincia mitropolitană, care să nu adereze la principiul nostru și să nu se însorie de membru la asociația, despre care s'a raportat pe larg în numărul ultim al acestui organ. De aceea scrisul pâr. R. Moldovan, care nu ne-a făcut bune servicii, chiar de loc nu ne mângâie.

Asociația noastră s'a constituit, e adevărat, dar faptul acesta nu însemnă că noi, membrii acestei asociații, nu ne-am înduioșat de strigătul de durere al pensionarilor de azi și nu am fi hotărâți a le întinde imediat ajutorul nostru, dacă spre aceasta s'ar afla o soluție ducătoare la scop. Ceeace propune în această privință pâr. R. Moldovan ași afla-o și eu de foarte practic, dacă nu ași avea următoarea nedumire: Fondul, care s'a creat și se mărește din cotizațiile de 10 la sută a salarelor preoțești, este oare în toată integritatea lui un fond de pensii preoțești și oare stă el la libera dispoziție a Preaveneratelor noastre Ordinarate? Căci numai așa putem conta la cele 50% din cotizațiile anuale.

Iar dacă nu ar fi așa, cum am putea ajuta mai ușor pe actualii pensionari?

Părerea mea modestă a următor rea:

Preoții deficienți să primească de la stat întreg salarul din anul ultim, când erau în funcțiune. Numai atâtea de la stat!

Ce privește *ajutorarea imediată a văduvelor și orfanilor*, întreb că oare nu s'ar putea câștiga din strănătate atâtea intențiuni misale, ca să ajungă la fiecare preot anual câte 15? Dacă da, atunci să fie obligat fiecare preot — sub gravi — să servească aceste liturghii à 30 Lei, iar stipețiile pentru ele să nu se dea preoților, ci să se împartă între văduve și orfani. Spre exemplu: În dieceza Gherlei sunt circa 500 preoți. Fiecare preot ar servi anual câte 15 liturghii cu stipețiul total anual de 450 Lei. De la 500 preoți s'ar veni: 225,000 Lei. Să se mai oblige din oficiu apoi fiecare parohie mare la o *cotizație anuală* de 100 Lei, iar filiile de 50 Lei. În dieceza Gherlei dela parohiile mare s'ar veni astfel 50,000 Lei, iar dela filiile circa 10,000. Am avea deci circa 285,000 Lei, cari anual s'ar putea distribui văduvelor și orfanilor de preoți.

În felul acesta ar fi asigurați și preoții deficienți, și ar fi binisor ajutate și văduvele cu orfanii de preoți. Iar dacă noi, ca să fim și mai siguri de viitorul familiilor noastre, ni-le asigurăm reciproc și prin asociația înființată la Șimleul-Silvaniei, credem a fi făcut un lucru bun, care ar trebui sprijinit de toți preoții cari își iubesc familia? Cu toții știm doar, că azi abia avem din ce acoperi cheltuelile, împreună cu creșterea copiilor noștri prin cele școli, necum să mai putem pune la o parte atâtea parale, încât singuri să asigurăm cu ele viitorul iubitorilor noștri.

Emil Ostatea
preot.

Domnul prefect Radovici e... bolnav. Pentru cece nu știu cine este domnul Radovici, însemnăm aici, că este prefectul, am putea zice chiar vestitul prefect al Făgărașului. E unul dintre faimoșii prefecti trimiși din vechiul regat, despre care s'a vorbit și s'a scris foarte mult, ceace nu prea este azi un calificativ onorabil. Pâr. canonic Dr. Iuliu Florian știe să povestească, în legătură cu o vizită a sa la Drăguș — o comună din satrapia dlui Radovici —, interesante lucruri despre feliul cum știe acest reprezentant al guvernului să aplice „protecțiunea cea deopotrivă” față de biserica noastră.

Dar, nu despre asta e vorba acum. Avem acum ceva mult mai interesant. Este o *notă telefonică*, cu mențiunea „urgent”, transmisă la 3 Martie c. din palatul prefecturii județene, tuturor secretariatelor din județ, cari în aceeași zi au comunicat preoților din cercul lor următorul *ordin prefectorial*:

Măine, Miercuri în 4 Martie a. c. la orele 9 a. m. să se facă o rugăciune de toți preoții din comună pentru însănătoșirea dlui prefect Radovici Constantin, care suferă greu în urma unei operațiuni, căreia s'a supus anterior.

Mai dăunăzi o fost operat, dupăcum se știe Maiestatea Sa Regele, dar n'avem cunoștință, ca în legătură cu această boală să se fi dat preoților noștri vre-un ordin special de-a se ruga pentru dânsul. Și iată că: „Plus quam Solomon hic”, prefectul Radovici dela Făgăraș înseamnă — firește numai acolo — mai mult decât Maiestatea Sa: preoții noștri au trebuit să se roage, pentrucă „domnul prefect” este bolnav.

O spunem și noi: E bolnav într'adevăr! Ar fi însă timpul suprem să fie vindcat de această boală... balcanică.

De nou la muncă.

Not danii importante pentru „Institutul Recunoștinței”

Cu zilele primăverii ce se apropie, lucrările pentru „Institutul Recunoștinței” trebuie să înceapă de nou, pentrucă proximal an școlar să poată găsi deplin aranjat noul cămin al celor peste două sute de eleve, cari vor avea fericirea de-a se bucura acolo de roadele miiei creștinești.

Cele peste 4 milioane Lei, cât au costat lucrările de până acum, nu sunt încă nici ele integral acoperite, și iată că *lucrările ce urmează să înceapă în curând reclamă o sumă de cel puțin alte patru milioane*, a căror câștigare face de pe acum multă grijă conducerii noastre bisericicești. Cum se vor finanța aceste lucrări încă nu este definitiv hotărât, dar obolul credincioșilor și a binevoitorilor cari se știu încălzi de o idee atât de măreață, neapărat va trebui să formeze și pe viitor unul din principalele izvoare de alimentare. Este atâtea lume, care încă n'a dat nimica, suat mulți, cari s'au înscris cu anumite sume pe întreagă viața, iar alții cari continuă ași plăti ratele angajamentelor luate pe câte un an — doi, așa că din contribuțiile acestea — *în interesul cărora trebuie să mișcăm cu toții, dar mai ales preoțimea, tot a omeneste e posibil* — sunt bune nădejdi să se adune de nou sume destul de frumoase.

Începând chiar cu acest număr, vom continua să însemnăm de nou în aceste coloane toate daniile mai însemnate, cari vin să ajute la terminarea operii începute.

Daniile mai mari din ultimul timp sunt următoarele:

Banca Marmarosch Blank, București	50,000
Reuniunea femeilor române, Blaj	20,100
Comuna Bouștarul de sus (la stăruința vrednicului preot Ioan Peteanu)	20,000
„Banca centrală”, Cluj	20,000
Promoția anului 1902/3 (colectă făcută de pâr. canonic Dr. Alexandru Rusu)	11,000
Dr. Gheorghian, fost primar al Bucureștilor și dna	10,000
Dr. Mironescu, prof. univ. București și dna	10,000
Dna Aurelia Bragadiru, București	10,000
Dșoara Sophie Bragadiru, București	10,000
Pâr. Ștefan Roșianu, profesor, Blaj	10,000
„Concordia”, Gherla	10,000
George Sima preot-prof. Șomcuta (colectă)	8,000
Preoții din vicariatul Hașegului (Lugoj)	8,000
Preoții din protopopiatul Secului (Gherla)	7,000
Maurițiu Blank, București	7,000
Preoții din protop. Lugerd (Gherla)	6,500
Aristide Blank, București	6,000
Tipografia și librăria sem. Blaj	5,000
Pâr. Teofil Hossu, preot Milașul mare	5,000
Dr. Alexandru Măcelar, medic, Blaj (drept cunună pe mormântul tatălui său)	5,000
Dr. Demetriu Scurtu, medic general, Galați	5,000
Asociația gen. a inginerilor, București	5,000
Eugen Hopârteanu, profesor, Blaj	3,000
Elevis Atelierele Orfel. (colectă la colindat)	2,500
Dr. Vasile P. Harșianu, adv. Sibiu	2,000
Dr. Ambroziu Cheșianu, canonic, Blaj	2,000
Octavian Pop dir. reg. Cfr. Arad (a 2-a of.)	2,000
Emil Socaciu v.-primar, Brașov (a 2-a of.)	2,000
Aurel Trifan, croitor, Blaj	2,000
Bisericile din Almasul mare și Babiu	2,000
Silviu Handrea (rezultatul dela tombolă)	1,700
Liceul de fete din Timișoara	1,200
Cercul cultural „Valea Târnavelor”	1,100
Dr. George Bob, profesor, Gherla	1,000
Dr. Eugen Crișan, medic, Făgăraș	1,000
Traian Novac, comerciant, Blaj	1,000
Cornel Gușeild, prof. Brăila (a II-a ofertă)	1,000
Eugen Lazar, Gherla	1,000
Ilarie Banciu, funcț. sup. R. M. S. Cluj	1,000
Dșoara Dora L. Fodor, Timișoara	500

BISERICESTI.

Din Roma se anunță, că *Concordatul din Vatican și Iugoslavia* ar fi pe punctul de a fi încheiat. — Este o știre, care nu va face multă bucurie celor care exploatănd greutățile pe care le are acum Sf. Scaun cu actuală stăpânire francmasona a Franței, au crezut că pot să obțină „veșnica pomenire” autorității patriarhului dela Roma.

Cu toate știrile contrare, *chestiunea ambasadelor franceze de pe lângă Vatican* pare a nu fi încă definitiv aranjată. Lupta energetică, pornită de clerul francez pentru a sili mâna guvernului la un aranjament favorabil, a găsit înlocuitori aderenți în sinul Senatului, a cărui comisiune financiară a refuzat toate creditele referitoare la ambasade și aceasta pe motiv, că lipsește din ele ambasada de pe lângă Vatican. Lucrurile pot lua din nou o întorsătură fiindcă primministrul Herriot se încapățânează pentru punctul său de vedere, se poate prea ușor ca actualul guvern francez să cadă chiar pe această chestiune.

În zilele de 22—25 Martie se vor ține *ședințe populare* în Seini (eparhia Gherlei), cari de sigur vor fi un prilej de frumoasă înălțare sufletească pentru credincioșii noștri din părțile acelea, cari aleargă cu atâta sete după momente de această natură.

Gazetele anunță, că Monseniorul Angelo Maria Dolci, Nunțiu apostolic din București, a fost primit de curând într-o lungă audiență la Papa, arătând că această audiență a avut, foarte probabil, legătura cu *chestia concordatului nostru cu Roma*. Apropo de zvonul referitor la intervențiile ungurești în cauza acestui concordat, ținem să amintim că Monseniorul Schioppa, Nunțiu dela Budapesta, încă a fost săptămâna trecută în audiență la Papa.

În preajma postului mare s'a dat din partea Preasfințitului Mailath dela Alba Iulia o *mergică pastorală*, în care ocupându-se de extravaganțele modei femeiești și ale jocurilor moderne, îndeamnă familiile creștine să nu se supună tuturor capriciilor impuse de zeul modei, luând aspre măsuri în ce privește supravegherea sub acest raport a tinerimei școlare din institutele de sub oblăduirea Statusului catolic.

Alegerea noului episcop ortodox dela Arad, ultima care se va mai face după prevederile Statutului șagunian, promise a fi deosebit de agitată, după ce guvernul nu înțelege să lase americanilor ortodocși prea multă libertate nici în constituirea titularului acestui scaun. Afirmative guvernul ar fi hotărât candidatura diaconului Dr. Gh. Comșa, care face azi pe subdirector în ministerul cultelor, și fiindcă lumea dela noi se gândește la alții, și în deosebi la d. Dr. A. Magier, directorul Academiei de teologie din Oradea-mare, pe chestiunea aceasta se va da în Aprilie, pe când e fixată alegerea, și luptă în toată regula.

Asociația generală a clerului român ortodox a hotărât să țină în zilele de 25—6 August un *nou congres al clerului ortodox* în Cerașuți, având următorul program: 1. Importanța și necesitatea presei bisericești (presa cu caracter politic; presa cu caracter misionar; presa în ziua de azi și presa în viitor). 2. Organizarea bisericii și mijloacele necesare pentru susținerea ei. 3. Înregistrarea bisericii.

Săptămâna politică.

Tot mai mult se confirmă, că zilele guvernului actual sunt numărate și tot ce mai e de fixat ar fi numai data când ar fi să se facă *schimbarea de regim*, reclamată imperios de situația financiară a țării.

— În legătură cu această iminentă schimbare de regim, *alegerile parlamentare dela Reghin și Gorj*, cari se vor ține Luna viitoare și de cari se leagă combinații, se spune, aproape hotărâtoare pentru succesiunea la guvern, au ajuns în primul plan al preocupărilor politice ale țării. În ambele locuri lupta se dă între partidul național și cel averescan, în favorul căruia lucrează nu numai guvernul, ci și biserica ortodoxă, în frunte cu patriarhul Miron, care a trimis preoților dela Reghin o circulară, în care cere să se lucreze din toate puterile pentru reușita dlui Goga.

— Din *activitatea parlamentară a săptămânii* din urmă reținem, că reforma administrativă se va vota la Senat zilele acestea, pentru a trece apoi săptămâna ce vine în discuția Camerei, care s'a ocupat în timpul din urmă cu proiectul de autonomie a C. F. R. La Senat va începe, tot atunci, discuția asupra proiectului de lege referitor la organizarea bisericii ortodoxe române, care interesează destul de aproape și biserica noastră, pentru motivele de cari ne ocupăm la alt loc al acestui număr.

— În ce privește situația politică din țările învecinate, lucrurile se încălcesc parecă tot mai mult. În deosebi *situația din Iugoslavia* devine tot mai îngrijorătoare. Comisiunea de verificare a mandatelor noii scupcine a anulat, în absența opoziției, toate mandatele obținute de partizanii lui Radici și dacă ședința plenară a Camerei va aproba, cum se prevede, această hotărâre, ne putem aștepta la cele mai grele consecințe. Acestei împrejurări este a se aserie și faptul, că conferința miciei entente s'a amânat de nou pe după Paști.

— Nici *situația din Bulgaria* nu este însă mai liniștitoare. Comuniștii, cari fac mai nou cauză comună cu agrarieni nefericitului Stamboliiski, au provocat de curând disordini atât de grave, încât a trebuit să se țină un Consiliu de Coroană, pentru a se aviza asupra măsurilor de luat pentru potolirea unei eventuale răscoale țărănești.

— Decât toate acestea, mai multă însemnătate are însă pentru noi știrea, că *Sovietele se pregătesc de războiu*. Afirmative în urma demiterii unei personalități de talia lui Trozki, situația guvernului sovietic ar fi devenit cu totul precară și pentru a o reface, majoritatea conducătorilor sovietici se gândește serios la o diversivă externă, printr'un războiu cu un vecin, care evident nu poate fi decât Polonia, ori România.

— Chestia Poloniei este de altfel și în discuția principalelor puteri apusene, a Franței și Angliei, față de cari Germania a ridicat anumite pretensiuni teritoriale în contul Poloniei. O importantă întrevvedere dintre Herriot și Chamberlain, ale cărei rezultate nu se cunosc încă de ajuns, pare a fi și găsit o soluție, și aceasta în legătură cu planul de a admite, ca și Germania să facă parte pe viitor din Liga Națiunilor.

— Pe Duminică viitoare, 29 Martie c. s'a fixat definitiv *alegera noului president al Reichului*, la care demnitate s'a pus mai nou din partea extremei drepte și candidatura lui Ludendorf. Pentru cazul, că nici unul dintre candidați nu va întruni atunci majoritatea absolută, scrutiniul de balotaj se va ține la 26 Aprilie, când ajunge apoi și o majoritate relativă.

Știri mărunte.

Personale. Reîntors dela București, I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit va sfinți mâine de diaconi, iar la Buna Vestire de preoți, pe următorii absolvenți de teologie: *Cornel Murășan și Nicolae Giangaldu*.

— P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. Dr. Alexandru Pteancu, profesor secundar în Cluj, de adm. parohial la Cluj-Mănăștur (Calvaria).

Mortea unui savant român. Săptămâna trecută s'a stins la București profesorul Gh. M. Murgoci, unul din cei mai bine reținuți oameni de știință ai României. Iată ce spune despre el, în „Neamul Românesc” dela 20 Martie d. N. Iorga: „E greu de spus în câteva rânduri de ziar ce pierde în el știința românească. Ani întregi de muncă ț-ar fi putut el cheltui încă pentru cunoștința mai adâncă a acestui pământ, care spunea acestui fiu dorit al lui toate tainele sale. Opera definitivă, pe care în deslănarea capricioasă a vieții lui a tot zăbovit-o, s'ar fi putut înjgheba. În străinătate, unde numele lui era rostit cu un deosebit respect, am mai fi avut ani întregi un reprezentant de prima ordine al intereselor noastre. Geolog, și prin aceasta geograf, el n'a rămas cu totul străin nici unui domeniu de cunoștinți privitoare la România. Și, când era vorba de a comunica prin graiu sau prin scris rezultatul cercetărilor sale, totdeauna poetul se amesteca: un poet cald și îndrăzneț. Cartea lui pentru școlari e o capodoperă a geniului și ar trebui tradusă pentru folosul atâtor teritoriale. — N'am văzut om, în care spiritul să cerce mai mult a domina materia, de mult deficientă. Aproape distrus, acum câteva luni încă, el făcea conferinți și lecții de o sfâșietoare frumusețe. Și astfel ceva din glasul ultimelor lui rostiri pare că a rămas definitiv în jurul nostru.”

Locale. Miercuri, sărbătoarea Buna Vestire va predica în catedrală pâr. Ioan Crișan, notar consistorial, iar Duminică viitoare, a patra din sf. Paresimi, Reverendul Ioan Oltean, actuar consistorial.

— Sâmbăta trecută s'a ținut, cu participarea unui mare număr de acționari, *adunarea generală ordinară a băncii „Patria”*, prezidată de pâr. canonic Dr. Victor Macaveiu. Din venitul curat de peste 1 milion 8 sute de mii Lei s'a dat acționarilor o dividendă de 76'50 Lei, iar pentru scopuri culturale, cu preferință de ale Blajului, s'a afectat suma frumoasă de Lei 60,954'95. Din bilanțul acestei bănci mai reținem că față de capitalul societar de 6 milioane, stă, pentru rezervă, pensii și amortizarea investițiilor, un fond de peste 3 milioane și jumătate Lei. Depunerile se cifrează cu 19,431,336'85, iar reescomptul trece binișor peste suma de 13 milioane. Mai amintind, că investițiile comerciale și mobiliare sunt complet amortizate, găsim că cu toate greutățile firești împreunate cu înspăimântătoarea lipsă de capital, „Patria” a făcut și în cursul anului trecut un însemnat pas pe calea progresului. — Ca nou membru a intrat în Consiliul de administrație d. Traian Novac, comerciant în Blaj.

O nouă lege școlară. „Monitorul oficial” dela 8 Martie publică noua lege pentru reînființarea bacalaureatului, prevăzând că examenul de încheiere a cursului secundar nu va putea fi dat pe viitor decât în fața unei comisii de stat, care va lucra numai în centrele unde se găsesc cei puțin 100 de absolvenți ai școlilor secundare. Elevii altor școli vor trebui să se prezinte la examen în aceste centre. Dintre dispozițiile noii legi mai încreștăm, că pentru ultimele patru clase ale cursului secundar se

reintroduc examenele de sfârșit de an, urmând a se ține între 10 și 20 Iunie, iar în locul »examenului de capacitate« dela sfârșitul clasei a patra, s'a introdus un examen de admitere în pragul clasei a cincea.

Se caută ucenici români. Direcțiunea Căminului comunal de ucenici Nr. 1, Timișoara, Cetate, primește gratuit vre-o 20 elevi români pe cari voiește a-i plasa la meserii mai inteligente, la tipografi, dentiști, comercianți. La tipografie și litografie se cere cel puțin 2 clase de liceu sau medii, la dentiști 4 clase de liceu, iar la comerț cel puțin 6 clase primare. Se atrage în mod binevoitor atenția părinților români, că meseria de tipografie și dentistica se plătește foarte bine, având o caifă începătoare 4000—5000 Lei lunar, iar la comercianți 2000—3000 Lei. — Cererile se vor adresa Direcțiunii căminului de ucenici Nr. 1, Timișoara, Cetate.

Cărți & Reviste.

C. SANDU-ALDEA: Pe Mărgineanca. Editura „Cartea Românească”. București 1925. Prețul Lei 40.

Este o nouă ediție a volumului de schițe datorit apreciatului nostru prozator, ale cărui scrieri te copleșesc cu sănătatea vieții rurale ce transpiră din ele. Citind pe Sandu-Aldea, omul devine mai bun, și de aceea nu putem avea decât cuvinte de laudă pentru ceice ne-au dat această nouă ediție a unuia din cele mai bune volume ale lui.

VIRGIL COSTESCU: Corbu. Amintiri din copilărie. Ediția II („Cartea Rom.”). București 1924. Prețul 15 Lei.

GEORG HOFFMANN S. I.: Ruthenica. I Die Wiedervereinigung der Ruthenen. II Der hl. Iosaphat. Roma 1925 Prețul 14 Lire.

Acest nou volum din colecția „Orientalia Christiana”, datorit profesorului de istorie bisericească orientală dela Institutul pontificiu oriental, ne dă documente foarte prețioase, în bună parte încă necunoscute, asupra unirii religioase a Ruthenilor cu Roma și asupra canonizării sfântului Iosaphat, martirul acestei sfinte uniri.

DR. NICOLAE BRÎNZEU: Pocăiții. Cine sunt pocăiții? Apostolii mincinoși în Biblie și în istorie. Lugoj. 1925. Prețul 8 Lei.

Este întâia din cele 10 broșuri, pe cari păr. Dr. Brînzeu, unul din cei mai buni cunoscători ai chestiei pocăite, le pregătește pentru a ne da arme de apărare contra primejdiei ce-o constituie propaganda acestor sectari. Felul cum este aranjată materia, dovedește, că autorul e stăpân nu numai pe doctrina ce ne-o dă, ci și pe forma în care trebuie utilizată această doctrină, pentru a putea ajunge la rezultatul dorit, un lucru, după părerea noastră, mult mai important decât însăși doctrina. — Mai amintim aici, că abonate înainte la autor (Lugoj, str. Principesa Ileana 11 bis), toate cele 10 broșuri costă numai 60 Lei, plus 2.50 porto.

CERVANTES: Don Quijote de la Mancha. Viața și aventurile lui. Edit. „Cartea Românească”. București 1924. Prețul 50 Lei.

Pe hârtie de lux și cu câteva ilustrații în culori, ni-se dau aici, într'o bună traducere românească, părțile cele mai interesante ale cunoscutei opere spaniole de renume mondial. Într'o vreme, când pe arena vieții noastre publice încep se apară, tot mai des, de deplina armură medievală, luptătorii împotriva morilor de vânt, ediția aceasta alui Don Quijote este binevenită.

STUPĂRITUL. An. III Nr. 2 (Februarie). Revistă de propagandă pentru apicultura rațională. Apare lunar. Alba-Iulia. Abonamentul 80 Lei pe an.

Față de cele patru reviste minoritare, Ardealul nostru are această singură revistă românească în această specialitate. Socotim deci a fi de prisos să mai arătăm că munca și cheltuiala pe care o pune d. Nicolae Voinea din Vaidei (jud. Hnedoara) întru scoaterea ei, merită întreg sprijinul apicultorilor noștri.

PALATUL DE JUSTIȚIE. An VII. Nr. 11—12 (Noembrie — Dec.). București. Abonamentul 100 Lei pe an.

Telefonul „Unirii”.

D. Aiud. Faceți foarte bine, că ați pornit o nouă mișcare pentru contribuiri pe seama »Institutului recunoștinței«. Sumele de cari mai e lipsă pentru terminarea lucrului început sunt foarte mari, și de aceea n'ar strica poate, ca sinoadele protopopești să pună de nou în discuție această chestiune, gândindu-se cum ar putea veni, fie direct, fie cu ajutorul credincioșilor noștri, în sprijinul ideii care neapărat trebuie cât mai curând înfăptuită.

Dr. M. Sibiu. Iată ce scrie în cauză »Gazeta nouă«, din București, în numărul său 135 dela 15 Martie, sub titlul »Un zvon ciudat«: »De câteva zile orașul vântură un zvon dintre cele mai ciudate. Se spune că un distins doctor, a descoperit că soția sa îl înșela cu un personaj extrem de important și impozant. Surprinderea ar fi avut loc într'o instituțiune retrasă și oarecum ermetică. Atmosfera liniștită a acelei clădiri, a fost turburată de scandalul provocat de cunoscutul doctor, care ar fi ridicat mâna asupra celuilalt. Se vorbește chiar de o plângere la parchet, ceea ce ar însemna un formidabil scandal public, dat fiind rangul înalt în stat al personajului, pe care zvonul îl desemnează ca partener al doamnei în chestiune«. Atâta e tot ce a transpirat până acum, după cât știm, în publicitate și de aceea ne place să credem că lucrurile nu sunt chiar așa cum se spun. Prea ar fi tragic pentru ilustrul »partener« și pentru întreaga instituțiune, pe care-o conduce.

B. Sighetul Maramurăș. Comitetele locale și eparhiale încă trimit conspectele lor de peregrini aici la centru și comitetul nostru central chiar roagă și pe această cale, toate comitetele din provincie să nu întârzie cu anunțarea celor înscrși, ca să nu rămână pe dinafară. — Sumele, cari nu trebuie să se verse acum la început, se vor trimite și ele, cel mai târziu până la 15 Maiu, tot la adresa păr. Aurel C. Domșa, protopop în Blaj și cassi rul pelerinajului.

B. Cluj. Am auzit și noi, că d. Ghibu nu-i chiar încântat de faptul, că noi nu admitem, că Sanctitatea Sa dela București să poată fi socotit egal, chipurile coleg, cu Papa dela Roma. Dar n'avem ce-i face, fiindcă chiar să știm, că dela aceasta atâră unirea Românilor ortodocși cu Roma, n'am putea să admitem una ca asta. — Și apoi ni-se pare că încă nu fimem chiar acolo.

Of. par. Cenadul mare. Achitat până la sfârșitul anului curent și mai aveți un bon de 60 Lei pe anu viitor.

Of. par. Sănicolaul mare. Am primit 250 Lei din cari 80 Lei au trecut în abonamentul anului curent. **P. Popești.** La dorință chităm suma de 120 Lei.

Gonvoeator.

P. T. Membrii ai „Casinei Române din Blaj” se convoacă prin aceasta la a XXVII-a adunare generală, care se va ține Duminecă în 5 Aprilie 1925 la orele 10^{1/2} a. m. în localul Casinei cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și designarea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul casierului.
4. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3.
5. Raportul comisiunilor.
6. Eventuale propuneri

Blaj, la 30 Martie 1925.

Dr. Alexandru Rusu
președinte.

Dr. Coriolan Suciu
secretar.

AVIZ

Comitetelor dela școlile primare de Stat de sub Inspectoratul învățământului regiunea IV. Sibiu.

Conform ordinului circular dat de Revizoratele școlilor, ca fiecare școală să aibă inscripție pe edificiul școlii, mă recomand Dlor directori și învățători să binevoiască a comanda dela firma mea, fieștecare școală câte o inscripție, încât se poate toate după modelul deșus încă din anul trecut la Inspectoratul învățământului din Sibiu (Serv. contabilități), care este aprobat de bun și garantat de lucru exact, solid și durabil. Modelul este din tinichea, în formă ovală, vopsit fondul alb, la mijloc pictată stema medie, și jur împrejur inscripția dorită cu litere vizibile negre.

Se trimite la comandă pentru fiecare școală, contra ramburs, pe prețul de 239 lei. Mai multe la

olaltă 225 lei. În special pentru jud. Sibiuului execută după schița primită din ordinul circului în formă lungă și la mijloc rotundă. Trimit costul și mărimea și îndată ce sunt executate trimit la cerere fiecărei școale.

Incredințez pe dd. directori și învățători, executarea lucrului meu este bun și aprobat de Onor. Inspectoratul învățământului din Sibiu cât și de toate Revizoratele școlilor primare de Stat.

Sibiu, Strada Mitropoliei 30.

Nicolae Tălmăcean
pictor de firme.

(24) 3-2

— Nu comandați acolo unde nu sunteți siguri —
□ □ Sprijiniți firmele românești! □ □

În Dicioșanmărtin:

Grădina „Rákoczi” este de vânzare

Această grădină, situată în imediata apropiere a orașului, are întindere de 10 jugăre, închi cu gard și cu zid. Este un parc măt de 6 jugăre, un jugăr vie delicatese, 2 jugăre arată un parc englez. Vila are 4 camere, o sală de dans, un coridor bucătărie etc. Apoi este grajd stupărit, garage de automobile pivoiță, fântâni săritoare, izvoare bogat de apă, vână mare de beton pentru scaldă, o galea etc. etc.

Reflectanții se pot adresa direct proprietarului la Cărgul-Murăș, sau avocatului **Dr. Zaharia Boila, în Blaj.**

(25) 1 1

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 14-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale** etc., precum și o dăjdii bisericești: **Vestminte și Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va comanda vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Preșime! Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(7) 18-20